

Nr 125.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utvidgning av
länsstyrelsens i Gävleborgs län ämbetslokaler m. m.; given
Stockholms slott den 25 februari 1919.*

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att till utvidgning av länsstyrelsens i Gävleborgs län ämbetslokaler samt istandsättande av landshövdingens i länet boställsvåning m. m. anvisa å tilläggsstaten för år 1919 under sjunde huvudtiteln ett reservationsanslag av 141,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

*Utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari
1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Chefen för finansdepartementet statsrådet Thorsson anförde efter gemensam beredning med chefen för civildepartementet:

I den till riksdagen den 9 januari 1919 avlåtna propositionen angående tilläggsstat för nämnda år föreslog Kungl. Maj:t under punkt 22 av sjunde huvudtiteln, att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli förelagd riksdagen, måtte till utvidgning av länsstyrelsens i Gävleborgs län ämbetslokaler m. m. å omförmälda stat beräknas ett reservationsanslag å 156,200 kronor. Förslag till den sålunda förebådade propositionen är jag nu beredd att framlägga.

Frågan om beredande av ökat lokalutrymme åt länsstyrelsen i Gävleborgs län har sedan åtskilliga år tillbaka varit föremål för utred-

ning. Anledning härtill gavs redan då riksdagens justitieombudsman genom skrivelse den 25 februari 1913, vilken skrivelse finnes intagen i justitieombudsmannens till 1914 års förra riksdag avgivna ämbetsberättelse, fäste Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på angelägenheten att bereda förbättrade ämbetslokaler särskilt åt landskansliet inom nämnda länsstyrelse. I justitieombudsmannens berörda framställning, vilken grundade sig på en den 20 april 1912 hos länsstyrelsen förrättad inspektion, åberopades en av dåvarande landssekreteraren i länet avgiven promemoria, i vilken anfördes, bland annat, följande:

»Vid särskilda tillfällen har framhållits det otillfredsställande skick, vari landskansliets tjänstelokaler befinna sig, och den dagliga erfarenheten bekräftar alltmera behovet av att åtgärder vidtagas till olägenheternas avhjälpande. Förmodligen finnes icke någon motsvarighet vid annan länsstyrelse i riket.

Lokalerna utgöras av tvenne rum, ett inre avsett till landssekreterarens tjänsterum och ett yttre för den övriga kanslipersonalen; det sistnämnda är tillika mottagningsrum för allmänheten, som ingiver sina handlingar eller avhämtar sina expeditioner.

Det inre rummet är cirka $8\frac{1}{2}$ meter djupt och försett med ett fönster. Dörröppningen mellan detta och det yttre rummet är belägen cirka 2 meter från fönstret, vilket gör, att skrivbordet måste vara placerat ungefär i rummets mitt. Därav följer åter, att dagsbelysningen för arbetet är så dålig, att rummet under expeditionstiden måste ungefär två tredjedelar av året upplysas med elektriskt ljus. Den tjänstgörande kanslipersonalen måste därjämte då och då passera genom rummet förbi skrivbordet för att hava tillgång till tjänstehandlingar, som förvaras i detta rum — ett förhållande som verkar i hög grad störande i arbetet. Såsom förhållandet nu är kunna emellertid icke lämpligen några förändrade anordningar vidtagas med avseende å möblernas i rummet placering och dylikt.

I landskansliets yttre rum förrätta två länsnotarier, två landskanslist, två extra biträden och två skrivbiträden sitt arbete; tidtals är den tjänstgörande extra personalen större. Därjämte är, såsom ovan sagts, detta rum mottagningsrum för allmänheten. Det torde knappast behöva nämnas, att det måste verka högeligen störande för arbetet, att så stor personal sammanföres i ett enda rum — andra avsevärda olägenheter att förtiga.

Vid inspektioner av tjänstelokalerna hava vederbörande upprepade gånger nödgats erkänna det oeffterrättliga i de nuvarande anordningarna för landskansliets tjänstemän.»

För egen del förklarade sig justitieombudsmannen hava vid inspektionen kommit till den bestämda uppfattningen, att anordningen av landskansliets ämbetslokaler vore otillfredsställande och att de anmärkningar, landssekreteraren i detta avseende framställt, ägde sitt fulla berättigande. Icke minst iögonenfallande vore olägenheten av, att hela den talrika personalen, utom landssekreteraren, för sitt arbete vore hänvisad till ett enda rum.

Den 5 mars 1913 anbefallde Kungl. Maj:t överintendentsämbetet att avgiva utlåtande i anledning av vad justitieombudsmannen sålunda anfört. Till åtlydnad härav framlade ämbetet med skrivelse den 7 december 1915 ett av arkitekten greve S. Cronstedt uppgjort förslag till om- och tillbyggnad av Gävle slott. Jag erinrar här, att detta slott utgöres av en huvudbyggnad och två fristående, i förhållande till huvudbyggnaden snett anbragta flyglar. Arkitekten Cronstedts förslag avsåg väsentligen att förlänga huvudbyggnaden dels åt öster och dels åt väster med smala och låga flyglar uteder slottets norra borggård något innanför dess norra fasadlinje. Kostnaderna för förslaget utförande hade överintendentsämbetet beräknat till 140,000 kronor. I ett till ämbetet avgivet utlåtande anförde länsstyrelsen, att, om en ny byggnad för länsstyrelsens behov icke ansåges kunna ifrågakomma, ett bättre förslag än det förenämnda knappast stode att erhålla. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, vars utlåtande genom nådig remiss infordrades, anförde i utlåtande den 2 maj 1916 följande:

»Ehuru det genom överintendentsämbetets försorg upprättade förslaget synes taga vederbörlig hänsyn till huvudbyggnadens kulturhistoriska inre, anser dock akademien, att de föreslagna tillbyggnaderna skulle på ett från kulturhistorisk synpunkt synnerligen ofördelaktigt sätt bryta sönder slottsanläggningen i sin helhet, där de nuvarande flyglarnas ovanliga, i förhållande till huvudbyggnaden sneda placering synes med särskild avsikt ytterligare pointera det starkt koncentrerade och samlande intryck, som slottskärnan i och för sig är ägnad att giva, varför akademien ur den synpunkt, som måste vara för denna akademi avgörande, i underdånighet bestämt måste avstyrka bifall till det uppgjorda förslaget».

Med anledning av detta vitterhetsakademiens yttrande återremitterades ärendet till överintendentsämbetet, som i utlåtande den 28 november 1916 bemötte akademiens anmärkning och förklarade sig vidhålla sitt förslag. Kostnaden beräknades dåmera till 184,000 kronor.

Nu har byggnadsstyrelsen med skrivelse den 26 november 1918 framlagt nya förslag i ämnet.

Innan jag återgiver sistnämnda förslag, torde jag böra lämna en redogörelse för användningen av de i Gävle slott inrymda lokalerna.

Huvudbyggnaden är uppförd i tre våningar med en mindre vindsvåning. Bottenvåningen, våningen två trappor upp och vindsvåningen samt 3 rum i våningen 1 trappa upp äro såsom boställslägenheter upplåtna åt landshövdingen i länet. De återstående 6 rummen i sistnämnda våning utgöra ämbetslokal för länsstyrelsen, åt vilken landshövdingen dessutom av bottenvåningen redan förut avstått två rum. Av länsstyrelsens lokaler en trappa upp disponeras ett rum såsom sessions-

rum, två rum av landskansliet och de övriga tre av landskontoret, som jämväl förfogar över de två nyssnämnda rummen i bottenvåningen. I landskansliets avdelning utgör det ena rummet landssekreterarens ämbetsrum och det andra, vilket har en golvareal av 85 kvadratmeter och är försett med 3 fönster, arbetsrum för hela den övriga personalen, vilken numera består av följande 13 personer: en länsassessor, en ordinarie och en extra länsnotarie, 4 ordinarie och 3 extra ordinarie landskanslister samt 3 skrivbiträden. För de sistnämnda biträdena liksom för landskontorets skrivbiträden beredes dock plats i sessionssalen under de tider, då denna icke tages i anspråk för sammanträden. Åt landsfogden har landshövdingen tills vidare upplåtit ett vindsrum i östra flygelbyggnaden.

Landskontorets rum i våningen 1 trappa upp med en sammanlagd användbar golvyta av omkring 95 kvadratmeter äro fördelade på följande sätt. I det första rummet, som är genomgångsrum till såväl landskontorets lokaler i ifrågavarande våning som landskansliets avdelning, hava en ordinarie och en extra ordinarie landskontorist sina platser. Det närmast följande rummet upptages av länsassessorn å landskontoret samt en ordinarie och en extra ordinarie landskontorist. Det tredje rummet är landskamrerarens. I de båda rum i bottenvåningen, över vilka landskontoret förfogar och vilka innehålla en golvyta av tillhoppa 52 kvadratmeter, sitta inalles 6 tjänstemän, bland dem räntmästaren samt en ordinarie och en extra ordinarie länsbokhållare, och dessutom tidtals två skrivbiträden.

Byggnadsstyrelsen har nu i sin skrivelse den 26 november 1918, efter erinran om vad i detta ärende, på sätt jag nyss i korthet omnämnt, hittills förekommit, till en början anført, att numera omständigheter tillkommit, vilka ställde frågan om anskaffande av lokaler för Gävleborgs länsstyrelse i ett annat läge. Dels hade, särskilt på grund av ökat antal tjänstemän, länsstyrelsens lokalbehov väsentligt ökats utöver det förut beräknade, vadan byggnadsstyrelsens förra förslag icke kunde anses fylla nuvarande fordringar i fråga om utrymme. Dels hade stadsfullmäktige i Gävle genom beslut den 2 januari 1918 utfäst sig att till staten kostnadsfritt med full äganderätt överlämna tomterna nr 7 och 8 i Gävle stads andra kvarter för uppförande därstädes av ett för platsen passande landsstatshus, under villkor att staten inom två år fattade beslut om byggnadens uppförande. Särskilt på grund av denna senare omständighet hade byggnadsstyrelsen låtit genom tjänstgörande arkitekten hos styrelsen, vice-professorn Charles Lindholm undersöka möjligheterna att å nämnda tomter uppföra ett landsstatshus, och hade

Lindholm för detta ändamål uppgjort ett av styrelsen nu överlämnat skissförslag, vars utförande beräknats draga en kostnad av omkring 900,000 kronor. Genom denna undersökning ansåge byggnadsstyrelsen visshet hava erhållits, att en tillfredsställande lösning av byggnadsfrågan skulle på detta sätt kunna vinnas. *Såväl länsstyrelsen som lantmäteristyrelsen, vilka båda varit i tillfälle att taga del av förslaget, hade förklarat sig godkänna detsamma.

Efter att vidare hava ur olika synpunkter jämfört med varandra det äldre förslaget och det nu av professorn Lindholm uppgjorda har byggnadsstyrelsen, med förklarande att styrelsen frånträdde sitt förut avgivna förslag, hemställt, att sådana åtgärder måtte vidtagas, att nyssnämnda av stadsfullmäktige uppställda villkor för tomtupplåtelsen bleve uppfyllt; och har byggnadsstyrelsen förklarat sig finna Lindholms förslag vara lämpligt att läggas till grund för uppförande av ett landsstatshus å den erbjudna tomten. Till utförande av sistnämnda förslag har byggnadsstyrelsen ansett att av det till 900,000 kronor beräknade kostnadsbeloppet hälften borde vara tillgängligt under år 1920 och andra hälften under 1921.

Byggnadsstyrelsen har emellertid icke inskränkt sig till den nu återgivna framställningen, utan har därjämte ifrågasatt vissa anordningar, genom vilka, i avvaktan på den definitiva lösningen av länsstyrelsens lokalfråga, avsevärda nya utrymmen skulle kunna inom kort ställas till förfogande.

I samband härmed har byggnadsstyrelsen avgivit förslag i fråga om erforderliga ändrings- och reparationsarbeten inom landshövdingens boställslägenheter i Gävle slott. Styrelsen har därvid omnämnt en av rådstuvurätten i Gävle mellan före detta landshövdingen greve H. E. G. Hamilton, avträdare, och landshövdingen Hagen, tillträdare, förrättad laga av- och tillträdessyn å det till residens åt landshövdingen upplåtna slottet med tillhörigheter, efter vilken syn rådstuvurätten föreskrivit, att vissa anmärkta förbättringar till ett värde av 46,569 kronor 50 öre skulle verkställas på Kungl. Maj:ts och kronans bekostnad. Styrelsen har vidare meddelat, att styrelsen ansett sig böra i laga ordning söka ändring i rådstuvurättens dom. Om anledningen härtill har jag inhämtat, att åtskilliga av de arbeten och anordningar, vilkas utförande sålunda ålagts kronan, enligt byggnadsstyrelsens mening icke betingades av den kronan, enligt gällande boställsreglemente, åvilande underhållsskyldighet. I sak har däremot byggnadsstyrelsen icke haft några väsentliga erinringar mot utförande på kronans bekostnad av ifrågavarande

arbeten och anordningar, utan ingå desamma i huvudsak i det förslag styrelsen nu framlagt.

Med ovannämnda skrivelse den 26 november 1918 har byggnadsstyrelsen överlämnat två särskilda, till styrelsen ställda skrifter, däri landshövdingen Hagen framhållit det nödläge med avseende å lokaler, vari länsstyrelsen befunne sig, samt erbjudit sig att för beredande provisoriskt av ytterligare utrymmen avstå vissa till landshövdingens boställslägenheter hörande rum i slottets bottenvåning. Därvid har landshövdingen omnämnt en av stadsarkitekten i Gävle E. A. Hedin på landshövdingens efter samråd med chefen för byggnadsstyrelsen meddelade uppdrag gjord, av ritningar och kostnadsförslag åtföljd utredning, vari ifrågasatts en del anordningar utöver de i rådstuvurättens dom upptagna; och har landshövdingen vid avgivandet av nyssnämnda anbud förklarat sig förutsätta, att de i rådstuvurättens dom upptagna förbättringar och reparationer beträffande landshövdingens boställsvåning jämte i arkitekten Hedins utredning ifrågasatta ytterligare anordningar snarast möjligt komme till utförande. Med förmälan att kostnaden för samtliga sålunda ifrågasatta arbeten kunde approximativt beräknas till 156,200 kronor, har byggnadsstyrelsen meddelat, att det förslag styrelsen framlade innefattade vissa inskränkningar i de framställda kraven. Sålunda upptager förslaget icke införande av värmeledning i landshövdingens boställslägenheter och icke heller inläggning av parkettgolv i vissa rum därstädes, vilka bägge anordningar ingingo bland de av landshövdingen begärda.

I fortsättningen av den skrivelse, för vars innehåll jag nu redogör, har byggnadsstyrelsen över de arbeten, som styrelsen föreslår till utförande, lämnat en detaljerad beskrivning, ur vilken jag här anför det huvudsakliga.

Arbeten för utökning av länsstyrelsens lokaler med vissa utrymmen i slottets bottenvåning.

Ett rum, som är tvättstuga, förändras till tjänsterum, för vilket ändamål trägolv inlägges, den nuvarande ytterdörren göres till fönster, bryggpannor och sköljbassäng borttagas, varjämte även väggen borttages. Nya dörrar till ett mindre intill liggande rum upptagas, väggarnas och valvens murverk lagas, vattenrivas och slamfärgas. Väggarna mellan 2 mindre rum borttagas, så att ett rum av dem bildas, väggar och valv lagas, vattenrivas och slamfärgas, en kakelugn borttages och golvet repareras. En del skrymmande skåpinredningar borttagas, en dörröppning igenmuras, utrymmen avskiftas för toalett och vattenklosett, vilka uppsättas med rörledningar och tillbehör; nya och gamla väggar oljemålas.

Arbeten inom landshövdingens våning.

Glaspartiniväggen i stora trappan, som anses störande i den i övrigt monumentala trapphallen, borttages; det nuvarande trägolvet å översta trappavsatsen borttages likaledes, och kalkstensgolv ilägges sådant det finnes under nuvarande vedlårar vid fönstren. Väggarna delvis målade med oljefärg, delvis med limfärg, ommålas helt med oljefärg. Taket vattenrives och limfärgas. Som toalett- och w. c.-förhållandena inom landshövdingens våning vore synnerligen föråldrade och låge obekvämt till, anordnas nya i våningen två trappor upp. Kommunikationerna emellan flera av rummen vore för närvarande synnerligen otillfredsställande. För att avhjälpa en av dessa brister, som särskilt framträdde vid entréförhållandena, anordnas genom sammanslagning av tre rum en första mottagningshall, i vilken en å avsatsen i stora trappan förvarad överdel till en öppen spis i synnerligen goda 1700-tals former kompletterad uppsattes och där det nuvarande golvet, som vore i synnerligen dåligt skick och komme att bli ytterligare upprivet vid borttagning av väggarna, ersättes med parkettgolv i enkelt mönster. Även i det innanför hallen belägna rummet vore golvet synnerligen illa medfaret. Att återställa fernissningen med de fernissor, som för närvarande stode att få, vore både dyrbart och otillfredsställande, varför parkettgolv borde inläggas även där, vilket golvmaterial på grund av dess ringa underhållskostnad i längden otvivelaktigt bleve billigare än fernissning, som ganska ofta betingade grundliga reparationer, golvhyvling och omläggning.

Den nuvarande förläggningen av köket i bottenvåningen med mathiss till den två trappor upp belägna matsalen vore synnerligen olämplig och fordrade extra tjänstepersonal. Hissen, dragen för hand genom två våningar, vore dessutom tung och besvärlig att sköta. För att avhjälpa dessa olägenheter borde ett rum i våningen två trappor upp inredas till kök och för skafferi beredas utrymme genom inbilning i väggen till samma rum.

I våningen en trappa upp förbättras förbindelsen med det intill landssekreterarens ämbetsrum gränsande hörnrummet, avsett att användas till sängkammare, därigenom att dels landssekreterarens rum, som vore oproportionerligt djupt, förkortas och ett litet toaletterum bildas invid sängkammaren med genomgång till denna, dels ett utanför det sålunda bildade toaletterummet liggande badrum genom inbilning i murverket förskjutes, varigenom en till badrummet ledande korridor kan förlängas intill toaletterummet.

En i en garderob å vinden befintlig torvmullsklosett utbytes mot en vattenklosett. Det förutvarande köket i bottenvåningen anordnas till bostadsrum för tjänare. Där elektriska ledningar för närvarande äro dragna utanpå väggar och tak och där rummen i övrigt äro föreslagna att repareras, inläggas dessa ledningar så att de bliva osynliga. I vissa rum, som äro föreslagna till reparation och som ej förut äro försedda med elektriska ljusledningar, indragas sådana i väggarna. Övriga föreslagna arbeten i slottet vore att betrakta som reparationsarbeten.

I detta sammanhang anför byggnadsstyrelsen, att, om nu ett grundligt istandsättande av större delen av slottets inre företoges, det vore synnerligen olämpligt att icke samtidigt inleda för värmeledning erforderliga rörstammar och de övriga delar, som borde inmurats i väggarna. Då nu de flesta av de för utökning av länsstyrelsens ämbetslokaler avsedda lokalerna behövde nya uppvärmningsanordningar, vore anläggning

av värmeledning i länsstyrelsens nuvarande lokaler synnerligen lämplig. För den övriga delen av slottet syntes det vara ändamålsenligt att uppskjuta uppsättningen av värmeelement och ytterligare en värmepanna, tills konjunkturerna på järnmarknaden förbättrats.

Till ersättning för den tvättstuga i huvudbyggnadens bottenvåning, som, enligt vad ovan sagts, i förslaget avses till tjänsterum, föreslår byggnadsstyrelsen, att stallet i västra slottsflygeln, vilket vore i synnerligen förfallet skick, omändras till tvättstuga.

Byggnadsstyrelsen anför vidare:

»Det nuvarande uthuset invid gränsen mot söder bakom slottet är både bristfälligt och vanprydande. Det har använts till vedbod med mera. Såvida västra flygeln inredes såsom föreslagits, beredes i denna plats för vedbod med mera. Uthuset bleve sålunda överflödigt, varför detsamma bör nedrivas och försäljas och markytan återställas till trädgård. Stängselmur mot gatan utföres med murpelare och järngaller. Då det är omöjligt att beräkna vad försäljningen av uthusets materialier kan inbringa, upptages kostnaden för denna förändring i sin helhet approximativt till 3,000 kronor.

Den nuvarande barriären av trä å muren mot Strandgatan framför slottets huvudfasad är mycket bristfällig och hotar att falla sönder. Att iståndsätta denna låter sig icke göra och att anbringa en ny av trä torde vara stridande mot slottets värdighet och av natur att ofta behöva förnyas. Fördenskull föreslås, att denna avstängning utföres av mer bestående material i form av en slät mur av tegel med övertäckning av tuktade och något huggna stenplattor, satta och fogade i cementbruk. Den undervarande stödmuren av sandstensblock fogstrykes.

Nuvarande terrasstrappan av trä har under årens lopp blivit synnerligen bristfällig, varför åtgärder i och för dess förbättring omedelbart böra vidtagas. I överensstämmelse med vad som nyss anförts beträffande träbarriären föreslås, att trappan omgöres i varaktigare material, i detta fall tuktad sandsten.

I gränserna mot det å fängvårdsstyrelsen upplåtna området äro stängselanordningarna av provisorisk och bristfällig natur, varför föreslås, att åt väster, där stängslet ligger fritt synligt, uppsättes ett enkelt järnstaket med betongfästen i marken och att åt söder, där stängslet döljes av buskar, uppsättas så kallade Gunnebostängsel ävenledes på betongfästen.»

Kostnaderna för samtliga de åtgärder, för vilka enligt styrelsens förslag nu redogjorts, har styrelsen beräknat på följande sätt:

Iordningställande av lokaler för länsstyrelsens behov:

Byggnadsarbeten med målning	kronor	4,350: —	
Värmeledning i dessa lokaler jämte nuvarande lokaler	»	31,900: —	
I sammanhang därmed erforderliga reparationer.....	»	7,100: —	
Arvoden och oförutsedda utgifter	»	4,000: —	47,350: —

Arbeten inom landshövdingens boställsvåning.

Förändringar	kronor	18,990: —	
Reparationer	»	15,280: 50	
Inredning av tvättstuga i västra flygeln	»	10,500: —	
Indragning av rörstammar för värmeledning	»	6,000: —	
Arvoden och oförutsedda utgifter	»	5,000: —	55,770: 50

Arbeten å området.

Ändring av terrasstrappan	»	4,060: —	
Murbarriär åt Strandgatan	»	6,750: —	
Stängsel mot fångvårdsstyrelsens område	»	1,200: —	
Rivning av uthus och uppsättning av mur med järnstaket	»	3,000: —	
Arvoden och oförutsedda utgifter	»	1,869: 50	16,879: 50
Summa kronor		120,000: —	

För egen del har byggnadsstyrelsen anfört följande:

Länsstyrelsens i Gävleborgs län lokaler vore särdeles otillfredsställande, och torde länsstyrelsen i detta avseende vara sämst ställd i landet. Av denna anledning tvekade byggnadsstyrelsen icke att hemställa, att Kungl. Maj:t måtte redan hos 1919 års riksdag väcka förslag om anvisande av medel till uppförande av ett landsstatshus enligt professorn Lindholms ovan omförmälda förslag.

Länsstyrelsens behov av förbättring i sina lokalförhållanden vore emellertid så oavvisligt trängande, att landsstatshusets färdigblivande icke syntes kunna avvaktas, varför byggnadsstyrelsen såge sig nödsakad hemställa, att icke blott ovan angivna arbeten beträffande landshövdingens boställsvåning och slottsområdet i övrigt utan även de omnämnda anordningarna för länsstyrelsens behov omedelbart komme till utförande. De senare vore dock att betrakta endast såsom ett provisorium, som icke i någon mån kunde sägas utgöra någon slags slutlig lösning av länsstyrelsens lokalfråga.

På grund av vad sålunda anförts har byggnadsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till 1919 års riksdag avlåta nådiga propositioner

dels om anvisande å 1919 års tilläggsstat av ett anslag å 120,000 kronor för istandsättande av landshövdingens i Gävleborgs län boställsvåning samt vidtagande av vissa provisoriska anordningar till tillfällig förbättring av länsstyrelsens lokaler m. m.;

dels ock om beviljande av ett anslag å 900,000 kronor för uppförande av ett landsstatshus i Gävle, av vilket belopp hälften kunde beräknas bliva erforderligt år 1920 och andra hälften år 1921.

Sedermera har landshövdingen Hagen i en till Kungl. Maj:t ställd skrift av den 27 december 1918 gjort framställning därom, att i samband med de i byggnadsstyrelsens förslag upptagna arbeten inom landshövdingens boställsvåning värmeledning måtte där införas ävensom parkettgolv inläggas i salongen och passagerna mellan salen och salongen. Härom har landshövdingen anfört följande:

»Styrelsens framställning grundar sig på dels den nyligen hållna av- och tillträdessynen å slottet och dels det av stadsarkitekten i Gävle E. A. Hedin, efter samråd med styrelsens ombud professor Lindholm, uppgjorda förslaget. Kostnaderna enligt sistnämnda förslag hava beräknats till 156,200 kronor, men enligt styrelsens framställning upptagits till 120,000 kronor. Skillnaden beror på att vissa i förslaget upptagna arbeten ansetts icke alldeles nödvändiga, varför jag frånträtt anspråk på deras utförande, samt att styrelsen förmenat, att anordnandet av värmeledning jämväl i landshövdingens boställsvåning borde anstå i avbidan på förändrade konjunkturer beträffande pris å värmeledningsmateriel och dylikt.

Från byggnadsstyrelsens synpunkt lärer åtgärden att ännu någon tid undanskjuta arbetet med inledande av värmeledning även i boställsvåningen vara förklarlig. Emellertid har jag ansett mig äga fog att hemställa, att värmeledning i ett sammanhang anordnas i hela slottsbyggnaden. Med nuvarande värmeanordning är byggnaden praktiskt taget mindre beboelig på grund av fukt m. m. och ett ytterligare dröjsmål med möjliga förbättringar härutinnan förenat med allehanda olägenheter. Det är måhända antagligt, att materialprisen skola sjunka, men när detta kommer att ske och till vad grad torde ännu icke kunna bedömas. Det synes då kunna ifrågasättas, om den besparing, som kan uppstå genom ett uppskjutande ett eller annat år av arbetet, kan komma att förhållandevis spela någon avsevärd roll. Att taga i betraktande är även, att målnings- och andra arbeten givetvis komma att skadas, om värmeledningsanordningarna skola utföras efter den reparation, som nu är förestående. Ur prisbillighetens synpunkt synes åtskilligt kunna vinnas av att de olika reparations- och förändringsarbetena ske i ett lämpligt sammanhang. I varje fall blir den ifrågasatta fördelningen av arbetenas utförande besvärande både för länsstyrelsen och boställshavaren, vartill hänsyn synes böra tagas även av den anledningen, att inflyttning i boställsvåningen icke torde kunna ske förr än tidigast i medio av nästa år.

Byggnadsstyrelsen har vidare undanskjutit förslaget om inläggning av parkettgolv i salongen i boställsvåningen och passagerna mellan nämnda rum och salen. Golvet i salongen är ett målat golv och, såsom med sådana vanligen snart bli fallet, bristfälligt. Olägenheten härav kan visserligen döljas genom mattbeläggning, men detta ställer sig med hänsyn till rummets storlek och nuvarande pris på stora mattor orimligt dyrbart. Om parkettgolv inlägges, vilket rummets beskaffenhet i och för sig synes kräva, kunde boställshavarens utgift för mattbeläggning här på ett behöfligt och önskvärt sätt reduceras.»

Sedan byggnadsstyrelsen anbefallts att yttra sig i anledning av vad landshövdingen Hagen sålunda anfört och hemställt, har styrelsen den 7 januari 1919 utlåtit sig sålunda:

»Ehuru byggnadsstyrelsen i underdånig skrivelse den 26 november 1918 av sparsamhetsskäl och i avvaktan på nedgående priser inskränkte förslaget rörande istandsättande av lokalerna inom Gävle slott till de oundgängligen nödvändigaste arbetena, anser sig byggnadsstyrelsen likväl, då åtminstone anordnandet av värmeledning inom landshövdingens boställsvåning i alla händelser inom ej allt för lång tid säkerligen måste vidtagas, kunna tillstyrka nådigt bifall till förevarande framställning.»

Kostnaden för de arbeten, som sålunda skulle tillkomma, har byggnadsstyrelsen beräknat sålunda:

parkettgolv	kronor	2,250
utsträckning av värmeledningen.....	»	14,000
däraf föranledda efterlagningar och reparationer	»	4,750
summa kronor		21,000.

Hela kostnaden för ifrågavarande arbeten skulle följaktligen uppgå till 141,000 kronor, ett belopp som med 15,200 kronor understiger det å tilläggsstaten beräknade anslaget, 156,200 kronor.

Departements-
chefen.

Den av mig lämnade redogörelsen visar, att de utrymmen, över vilka länsstyrelsen i Gävleborgs län förfogar, äro till det yttersta tagna i anspråk. I särskilt hög grad gäller detta om landskansliet, vars lokalförhållanden redan år 1913 föranledde justitieombudsmannen att fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på angelägenheten av snar utvidgning. Den i landskansliets större rum ständigt arbetande personalen utgjorde enligt den av mig delvis återgivna promemoria, som justitieombudsmannen åberopade, 8 personer. Numera hava, såsom jag redan nämnt, i sistnämnda rum icke mindre än 11 personer sina stadigvarande platser, varjämte tidtals 2 maskinskriverskor där utföra sitt störande arbete. Därtill kommer, att ifrågavarande rum, vars golvyta utgör 85 kvadratmeter, även måste användas såsom mottagningsrum för allmänheten samt att en avsevärd del av rummet upptages av bokhyllor och skåp. Även landskontoret, som för en personal av 12 (tidtals 14) befattningshavare förfogar över en användbar golvyta av omkring 95 kvadratmeter i våningen en trappa upp och omkring 52 kvadratmeter i bottenvåningen, är i stort behov av vidgade utrymmen. Länsstyrelsens behov av förbättrade lokalförhållanden har sålunda länge varit så påtagligt, att Kungl. Maj:t säkerligen skulle hava långt tidigare än nu sker förelagt riksdagen proposition i detta ämne,

därest ett förslag till frågans lösning förelegat, varom de hörda myndigheterna varit eniga.

Såsom byggnadsstyrelsen framhållit, kan det av styrelsen förut framlagda förslag om tillbyggnad av residensets huvudbyggnad, vilket av vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien bestämt avstyrkts, numera icke komma i betraktande, alldenstund det icke bereder möjlighet att tillgodose länsstyrelsens efter förslagets framläggande väsentligt ökade utrymmesbehov. I det ändrade läge, vari frågan sålunda kommit, hava nya utgångspunkter för utrymmesbehovets tillgodoseende erbjudit sig dels genom Gävle stads anbud att under vissa villkor kostnadsfritt upplåta tomt till ett landsstatshus, dels ock genom landshövdingen Hagens erbjudande att ställa vissa till landshövdingens boställslägenheter hörande rum till förfogande för länsstyrelsens räkning.

Då jag nu haft att pröva de förslag, byggnadsstyrelsen i anslutning till nämnda båda anbud framlagt, har jag utgått ifrån, att länsstyrelsens tjänstemän måste anses äga väl grundade anspråk på att från statens sida med största möjliga skyndsamhet åtgärder vidtagas, varigenom de allvarliga lokala missförhållanden, under vilka de under en följd av år måst utföra sitt arbete, må bliva avhjälpta.

En möjlighet härtill föreligger genom begagnande av de utrymmen, som genom den nuvarande landshövdingens erkännansvärda anbud ställts till förfogande. I en av de förut av mig omnämnda skrivelser till byggnadsstyrelsen, i vilka landshövdingen framlagt detta anbud, har meddelats, att de i bottenvåningen till upplåtande erbjudna rummen, vilka omfattade en sammanlagd golvyta av omkring 250 kvadratmeter, avsåges för landskontoret, som då skulle avstå sina nuvarande rum i våningen 1 trappa upp åt landskansliet. Den golvareal, varöver länsstyrelsen, om landshövdingens anbud antages, komme att förfoga, skulle uppgå till omkring 500 kvadratmeter, varav skulle komma på landskansliets del omkring 200 och på landskontorets omkring 300.

Byggnadsstyrelsen har vid sitt tillstyrkande av förslaget om inredande av ifrågavarande rum i bottenvåningen, på sätt jag nyss omnämnt, för sin del givit uttryck åt den meningen, att dessa anordningar vore att betrakta endast såsom ett provisorium och icke kunde sägas utgöra någon slutlig lösning av länsstyrelsens lokalfråga. Jag kan icke fullt ansluta mig till den sålunda uttalade uppfattningen. Mig förefaller det, som om de nya utrymmen, vilka genomförandet av ifrågavarande förslag skulle tillföra länsstyrelsen, borde kunna gälla visserligen icke för en slutgiltig lösning av frågan, men dock såsom en anordning, vilken bör för ett antal år framåt tillfredsställa länsstyrelsens utrymmesbehov.

För rummens iordningställande till länsstyrelsens bruk har byggnadsstyrelsen, som förut är nämnt, beräknat kostnaden till 47,350 kronor. Detta belopp synes mig, i betraktande av det betydande utrymme som förslaget avser att göra brukbart för länsstyrelsen, med nu gällande prisläge icke oskäligt.

Jag har förut nämnt, att till Gävle stadsfullmäktiges den 2 januari 1919 fattade beslut att till kronan med full äganderätt kostnadsfritt upplåta ett område för bebyggande med ett landsstatshus knutits villkoret, att staten inom två år fattar beslut om byggnadens uppförande. För villkorets uppfyllande skulle tydligen erfordras, att proposition i ämnet förelades den nu samlade riksdagen. Med den uppfattning jag nyss uttalat om den tid, under vilken de av mig förordade ändringsarbetena i residensets bottenvåning böra kunna beräknas tillgodose länsstyrelsens utrymmesbehov, kan jag icke finna, att tillräckliga skäl föreligga att för närvarande ifrågasätta anbudets antagande. Även oavsett denna i och för sig avgörande omständighet skulle jag hysa starka betänkligheter mot att, vid de nuvarande högt uppdrivna byggnadskostnaderna och i betraktande av den nödvändiga utgiftsbegränsningen, framlägga förslag till ett så omfattande byggnadsföretag, som här är i fråga. Jag har följaktligen icke ingått i närmare prövning av de ifrågavarande tomternas lämplighet för ändamålet. Emellertid hyser jag den förhoppningen, att stadsfullmäktige i Gävle skola vara villiga att utsträcka tiden för det avgivna anbudets giltighet; med framställning härom har jag även avlåtit en skrivelse till fullmäktige.

Vidkommande härefter landshövdingens boställslägenheter förekommer från min sida ingen anledning till erinran mot verkställandet av de ändrings- och reparationsarbeten därstädes, som avses i byggnadsstyrelsens skrivelse den 26 november 1918. Därutöver har nu landshövdingen Hagen ifrågasatt dels omedelbart införande av värmeledning i boställsvåningen, dels inläggning av parkettgolv i salongen och passagerna därifrån till salen. Till bägge förslagen har byggnadsstyrelsen, som nämnt, numera givit sin anslutning.

Det hade visserligen varit önskvärt att kunna, så länge de nuvarande priserna på järnmarknaden äro rådande, begränsa värmeledningsanläggningen till de för länsstyrelsen avsedda nya ämbetslokalerna, där nya uppvärmningsanordningar i varje fall nu äro påkallade, enligt vad byggnadsstyrelsen vitsordat. De skäl, som landshövdingen anført för utförande av hela värmeledningsanläggningen i ett sammanhang, hava emellertid synts mig så vägande, att jag ansett mig böra ansluta mig till landshövdingens förslag härutinnan. Även i fråga om inläggning

av parkettgolv har jag funnit landshövdingens senaste framställning hava goda skäl för sig.

Då jag icke heller i övrigt har något att anmärka mot byggnadsstyrelsens förslag, sådant det nu föreligger, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till utvidgning av länsstyrelsens i Gävleborgs län ämbetslokaler samt istandsättande av landshövdingens i länet boställsvåning m. m. anvisa å tilläggsstaten för år 1919 under sjunde huvudtiteln ett reservationsanslag av 141,000 kronor.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bil. litt vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Herbert Wallin.